

ตะลุ่ม : คุณค่างานศิลปหัตถกรรมชั้นสูงที่ยังดำรงคงอยู่ถึงลูกถึงหลาน

ตะลุ่ม เป็นคำเรียกภาชนะชนิดหนึ่งมีลักษณะคล้ายพานเชิงมีปากจุ่มเข้า นิยมทำเป็นถาด มีหลายขนาดไล่จากขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ ซึ่งเมื่อนำมาวางซ้อนกันตามขนาดต่างๆ นั้นจึงคล้ายกับถาดปิ่นโต แต่ดั้งเดิมนั้น ตะลุ่มมี 2 แบบ คือแบบที่มีลักษณะกลม เรียกว่าตะลุ่มกลม ส่วนอีกแบบจะมีลักษณะเป็นเหลี่ยม 10-12 เหลี่ยม เรียกตะลุ่มเหลี่ยม ซึ่งแบบนี้ถือเป็นแบบที่นิยมใช้ และยังพบการใช้อยู่มากในปัจจุบัน ตะลุ่มมีหลายขนาด ตั้งแต่ขนาด 1 นิ้ว ไปจนถึงขนาดใหญ่ที่สุดที่มีขนาดถึง 24 นิ้ว ตะลุ่มจะนิยมใช้ใส่สิ่งของสำหรับถวายพระ แทนถาดหรือพาน เช่น ดอกไม้ ธูป เทียน หมาก พลุ ยารักษาโรค รวมไปถึงอาหารคาวหวาน ในอดีตนั้นตะลุ่ม เป็นภาชนะใช้ในราชสำนัก และวัด เป็นส่วนใหญ่ หรืออาจจะมีการใช้ตามบ้านอยู่บ้างก็มักจะเป็นบ้านของคหบดี หรือผู้ที่มีฐานะดี ตะลุ่ม จึงเป็นงานศิลปหัตถกรรมชั้นสูงที่ทำขึ้นมาอย่างประณีตบรรจง วัสดุที่ใช้ในการทำตะลุ่มมักจะใช้หวาย และไม้ทองหลางเป็นหลัก และในปัจจุบันที่เราจะเห็นตะลุ่มโดยทั่วไป จะมีการประดับด้วยมุก ก็เพื่อทำให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น เพื่อให้สมฐานะของการนำไปใช้ หรือฐานะของผู้ใช้ในระดับเจ้านายชั้นสูง หรือผู้ที่มีฐานะ ตะลุ่มที่มีการประดับตกแต่งด้วยมุก จึงเป็นภาชนะที่มีราคาสูงชิ้น และด้วยตะลุ่มไม่ได้เป็นเครื่องใช้ไม้สอยในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป จึงเป็นข้อด้อยหนึ่งที่ทำให้การใช้สอยงานศิลปหัตถกรรมแขนงนี้อาจเลือนหายไปจากสังคมไทย และในปัจจุบันนี้ ในสภาวะที่วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา มีการใช้ภาชนะรูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัยมากขึ้น การใช้สอยศิลปหัตถกรรมแขนงนี้จึงแทบจะเลือนหายไปจากสังคมไทยในปัจจุบันแล้ว หากเอ่ยถึง ตะลุ่ม คนรุ่นใหม่ก็แทบจะไม่รู้จักกันแล้ว และหากเราไม่มีบุคคลผู้ที่จะรักษา สืบสานและถ่ายทอดศิลปหัตถกรรม ตะลุ่ม ไว้ให้ลูกหลานคนรุ่นหลังได้ศึกษาและรู้ถึงคุณค่าอยู่บ้างแล้ว หัตถกรรมของแผ่นดินประเภทนี้ก็จะสูญหายไปทีละที







ในวันนี้ SACICT มีความภาคภูมิใจ และขอเป็นกำลังใจให้ ครูเสน่ห์ แจ่มจิรารักษ์ บุคคลผู้ซึ่ง SACICT ยกย่องเชิดชูให้เป็นครูศิลป์ของแผ่นดิน เป็นผู้หนึ่งที่ยังคงมุ่งมั่นอนุรักษ์ และสืบทอดสร้างสรรค์งานฝีมือหัตถกรรม ตะลุ่ม ให้ดำรงคงอยู่ และยังสามารถพัฒนาปรับปรุงแบบ รูปทรงให้เหมาะสมที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ง่ายขึ้นและใช้ประโยชน์ได้หลากหลายขึ้น ที่มีได้ใช้เพียงเฉพาะในงานบุญ หรือในวัดวาอารามเท่านั้น เช่น ใช้เป็นเครื่องประดับตกแต่งบ้าน หรือเป็นเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร เป็นต้น ตะลุ่ม จึงยังคงอยู่ถึงลูกถึงหลานได้ในปัจจุบันนี้